

Štirje glasbeniki, ki skupaj nastopajo še danes, so ustanovili Kvartet leta 1995 in ga poimenovali po avtorju enega najbolj priljubljenih klavirskih kvartetov, Gabrielu Fauréju. V kratkem času so umetniki pritegnili veliko pozornosti in osvojili pomembne glasbene nagrade, kot so nagrada nemške diskografije, echo, nagrada nemškega glasbenega tekmovanja in britanska nagrada Parkhouse.

V prvih desetih letih je kvartet dosegel sloves edinega vrhunskega tovrstnega komornega ansambla v Nemčiji. Sledila je snemalna pogodba z založbo Deutsche Grammophon (leta 2006), za katero so dotlej posneli klavirske kvartete W. A. Mozarta, J. Brahmsa (zanje so prejeli nagrado echo) in F. Mendelssohna.

Člani Kvarteta Fauré so nastopili na številnih uglednih svetovnih odrih, med drugim v londonski dvorani Wigmore, berlinski Filharmoniji, amsterdamskem Concertgebouwu, v Hamburgu, Riu de Janeiru, Buenos Airesu (Teatro Colón), Tokiu in Milanu. So tudi redni gostje znamenitih festivalov, kot so Festival Marthe Argerich v Buenos Airesu, Schleswig-Holstein, Rheingau, Ludwigsburg, Festival Francoskega radia in Montpelliera, Festival komorne glasbe Kuhmo, Mecklenburg-Pomorsko in Kissiško poletje. Koncertirali so na turnejah po Evropi, Aziji, Mehiki in Južni Ameriki.

Kvartet Fauré pogosto gostuje v glasbenih oddajah številnih televizijskih postaj po svetu, poleg omenje-

nih plošč za založbo Deutsche Grammophon pa je v drugih produkcijah posnel še skladbe G. Fauréja, A. Dvořáka, J. Suka in T. Kirchnerja.

Člani gojijo stike tudi z glasbeno-izobraževalno ustanovo in sicer glasbeno šolo iz Karlsruheja, ki jim je podelila naziv rezidenčnega kvarteta, čast, ki je na primernega nosilca čakala trideset let in doslej še ni bila podeljena kakšnemu klavirskemu kvartetu. Pomemben vpliv na razvoj članov so imeli glasbeniki kvarteta Alban Berg, Wolfgang Jahn in Miša Katz, danes pa glasbeniki Kvarteta Fauré svoje znanje in izkušnje, posamično ali skupaj, posredujejo na rednih komornoglasbenih tečajih.

Koncertna poslovalnica napoveduje

V DVORANI UNION

• • •

Sobota, 4. december 2010, ob 19.30
2. abonmajski koncert Orkestrskega cikla

REZIDENČNI ORKESTER IZ HAAGA

Dirigent: Christian Vasquez,
solistka: Dagmar Pecková, mezzosopran
Spored: C. M. von Weber, G. Mahler, J. Brahms

Zaradi težav z zdravjem je mojster Neeme Järvi, ki naj bi prvotno dirigiral haaškem orkestru, svoje nastope žal odpovedal, zato ga bo na koncertu v Mariboru nadomestil mladi, a že svetovno uveljavljen venezuelski dirigent Christian Vasquez. Spošтовano občinstvo prosimo za razumevanje!

• • •

Sreda, 8. december 2010, ob 19.30
2. abonmajski koncert Komornega cikla

KVARTET MINETTI

Spored: L. van Beethoven, G. Ligeti, W. A. Mozart

• • •

Torek, 11. januar 2011, ob 19.30

3. abonmajski koncert Komornega cikla

GORAN FILIPEC, klavir

Spored: Franz Liszt

Klavirski recital, posvečen
200. obletnici rojstva Franza Liszta

• • •

Petek, 28. januar 2011, ob 19.30

3. abonmajski koncert Orkestrskega cikla

BAROČNI ORKESTER L'ORFEO

Vodja: Michi Gaigg, solisti: Nuria Rial, sopran,
Carlos Mena, kontratenor, Carin van Heerden, oboa
Spored: A. Vivaldi, A. Marcello,
A. Corelli, G. B. Pergolesi

Informacije

IN PRODAJA VSTOPNIC

Narodni dom Maribor
Ulica kneza Koclja 9
2000 Maribor
vsak delavnik od 10.00 do 17.00,
v soboto od 9.00 do 12.00
ter uro pred koncertom
v Dvorani Union v Mariboru.

Tel.:

02 229 40 11

02 229 40 50

040 744 122

031 479 000

E-pošta:

info@nd-mb.si,

prodaja@nd-mb.si

<http://www.nd-mb.si/>

KOMORNI CIKEL, 1. ABONMAJSKI KONCERT 2010/2011

Dvorana Union, Maribor, 18. november 2010, ob 19.30

Kvartet Fauré

Erika Geldsetzer, violina
Sascha Frömbling, viola
Konstantin Heidrich, violončelo
Dirk Mommertz, klavir

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Klavirski kvartet v Es-duru op. 16a

1. Grave – Allegro ma non troppo
2. Andante cantabile
3. Rondo: Allegro ma non troppo

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)

Klavirski kvartet št. 3 v h-molu op. 3

1. Allegro molto
2. Andante
3. Allegro molto
4. Allegro vivace

* * *

Max Reger (1873–1916)

Klavirski kvartet št. 2 v a-molu, op. 133

1. Allegro con passione
2. Vivace
3. Largo con gran espressione
4. Allegro con spirito

Beethovnov Klavirski kvartet v Es-duru op. 16a je znan tudi kot klavirski kvintet (klavirski kvartet z dodano oboo, op. 16). Oba originala sta izgubljena, zato ne vemo, katera različica dela je bila prvotna, ohranil pa se je le koncertni list iz aprila 1797, ko je bilo delo izvedeno kot kvintet. Čeprav se zaradi barvitosti parta oboe in redkosti zasedbe to delo danes večkrat izvaja kot kvintet, sta z glasbenega vidika kvartet in kvintet enakovredna, zato v tem primeru ni mogoče govoriti o nekem izvorniku in njegovi priredbi.

Kvartet je mladostno delo, ki je verjetno nastalo leta 1796 in je bilo ob natisu posvečeno princu Josephu von Schwarzenbergu. Prvikrat je bilo izvedeno aprila 1797 na koncertu, ki ga je organiziral violinist Schuppanzigh. Zaradi velikega uspeha kvarteta je delo naslednje leto ponovno zazvenelo na koncertu za pomoč vdovam in otrokom, ki ga je organiziral Salieri, prisoten pa je bil tudi sam cesar. Kvintet je bil objavljen leta 1801 in v nadaljnjih letih še večkrat izvajan, z njim pa so povezane tudi številne anekdote. Ena od teh pripoveduje o kasnejši izvedbi kvarteta, kjer je sodeloval nekdanji manheimski oboist Friedrich Ramm, ki je poznal tudi Mozarta. Na istem koncertu je sodeloval tudi skladatelj in na Rammovo veliko nejevoljo v zadnjem stavku na dolgo in široko improviziral, kot bi izvajal kadenco v velikem klavirskem koncertu. Še leta 1816 je bila skladba očitno zelo priljubljena, saj jo je Schuppanzigh igral na svojem poslovilnem koncertu na Dunaju, preden je odšel v Rusijo. Za klavirjem je tokrat sedel Czerny, ki je svoj part sam okraševal, zaradi

česar ga je Beethoven močno pogrjal, naslednji dan pa že poslal pismo z opravičilom za svoje obnašanje.

Delo se nedvomno naslanja na Mozartov slavni vzor (klavirski kvintet KV 452 iz leta 1784) in strogo resnost komorne glasbe posrečeno prepleta z blagim vzdušjem serenade. Resnoba zaznamuje predvsem punktirani Grave začetek in formalno zasnovo sledečega sonatnega stavka Allegro, v katerem se glasbeno dogajanje razvije iz dveh ljubkih tem. Osrednji počasni stavek je po obliki rondo, katerega tema je izpeljana iz lestvice tonov in se dvakrat povrne v okrašeni obliki. Finalni sonatni rondo pa predstavi popolnoma drugačno in značilno temo, ki jo nadalje obdeluje še izpeljava in pod katero bi se morda lahko podpisal sam Mozart.

Felix Mendelssohn, vnuk velikega judovskega filozofa Mosesa Mendelssohna in sin uspešnega bankirja, je bil skupaj s sestro Fanny že v otroških letih deležen temeljite glasbene izobrazbe. Najprej ga je igranja na klavir poučevala mati in kasneje Ludwig Berger, kompozicije pa se je učil pri Carlu Zelterju ter violinske igre pri Eduardu Rietzu. Že z devetimi leti si je kot pianist pridobil velik ugled, z enajstimi pa se je v javnosti pojavil tudi kot komponist. Ne glede na to, da je prava skladateljska zrelost prišla šele kasneje, lahko že v delih malega Mendelssohna zaslutimo marsikatero potezo, ki je v vsej polnosti zablestela v njegovih kasnejših delih. Ustvarjalni sad skladateljevega otroštva so tudi trije klavirski kvarteti, ki jih ponavadi označujemo kot op.

1–3 (1822–1825) in sodijo med najzgodnejša skladateljeva objavljena dela. Pred njimi je leta 1821 nastal še neobjavljen kvartet v d-molu. *Klavirski kvartet št. 3* je nastal v letih 1824 in 1825 ter v primerjavi s prvima dvema kaže na bolj zrelo in samozavestno obvladovanje glasbene snovi, ki se od ustaljenega tipa sonatne oblike odmika nekoliko bolj kakor prva dva kvarteta. Je pa razumljivo, da v nobenem od teh del skladatelj še ni dosegel popolnega mojstrstva. Kljub temu pa je še vedno osupljiv njegov skladateljski napredek od prvega kvarteta.

Prvi – sonatni – stavek kvarteta začenja klavir, ki se mu pridružijo godala; ob predstavljenih temah v molu in duru izstopa še živahna koda. Počasni Andante prinaša zanimive harmonske obrate, medtem ko sledeči hitri stavek Allegro molto s kontrastnim osrednjim delom v B-duru že nekoliko nakazuje na v tančice oviti svet *Sna kresne noči*. Kvartet se zaključi z ognjevitim Allegro vivace, v katerem se pojavijo reference na prvi stavek. Tu igra pomembno vlogo klavir, kar je sicer značilno za Mendelssohnove zgodnje skladbe, ki so bile največkrat izvajane v družinskem krogu. V melodiki pa lahko prepoznamo tudi Mozartove vplive.

Delo je bilo prvokrat javno izvedeno v Parizu, kamor je s Felixom potoval oče, da bi ga predstavil pomembnim glasbenim osebnostim. Tako je prav ta kvartet z bogastvom glasbenih idej – obenem pa s premožnostjo Mendelssohnove družine – prepričal skladatelja Cherubinija, da ima Felix možnosti za glasbeno kariero. Je pa to delo doživelo še eno pomembno izvedbo na poti Mendelssohnove družine

proti domu, ko so obiskali Goetheja v Weimarju. Prvi je Goetheja mlademu Mendelssohnu predstavil učitelj Zelter. Kvartet je posvetil prav pesniku in Goethe ga je z veseljem sprejel. Ugajala mu je tudi njegova izvedba, kar je omenil tudi v pismu Zelterju naslednji dan: »Felix je napravil svoj zadnji kvartet v osuplost vseh; to osebno, zvočno in občuteno posvetilo mi je zelo dobro delo.«

Maxa Regerja sta v mladosti zaznamovali predvsem dve pomembni učiteljski glasbeni figuri: organist Adalbert Lindner in muzikolog Hugo Riemann. Skozi celo svoje ustvarjalno življenje je bil nekakšen samohodec, ki se ni priključeval nobeni od prevladujočih glasbenih struj. Zaradi raznih spletk v poklicnem življenju se je večkrat selil. Leta 1901 je Reger prišel v München in tam leta 1905/06 učil na glasbeni akademiji. Leta 1907 je postal glasbeni direktor univerze v Leipzigu in leta 1908 profesor kompozicije na konservatoriju v Leipzigu. 1911 je od Hansa von Bülowa prevzel vodenje slovitega orkestra v Meiningenu. V tem času se je na orkestrskih turnejah pri vodenju orkestra, komponiranju in potovanjih zelo naprezal, zato je izčrpanost terjala svoje: koncertna turneja orkestra je bila leta 1914 prekinjena zaradi hude bolezn, saj se je Reger po koncertu v Hagenu zgrudil in turneje je bilo konec. Kmalu po ozdravitvi se je skladatelj preselil v Jenó, kjer se je posvečal predvsem ustvarjanju.

Zametki Regerjevega klavirskega kvarteta op. 133 segajo v čas počitnikovanja v Meranu, kjer si je skladatelj nabiral moči po bolezenskem izbruhu v

Hagenu. Tu ni na novo pretehtal le svojih fizičnih zmožnosti, ki jih je omejevala bolezen srca, temveč je ocenil tudi svoje skladateljsko delo in začel premišljevati o novih poteh svojih snovanj. V pismu prijatelju in kasnejšemu biografu Fritzu Steinu je zapisal: »Borim se proti vsakršni prenapetosti in proti vsakršni preobloženosti.«

Eden prvih sadov tega razmisleka je tudi klavirski kvartet op. 133, ki je bil napisan v vojnem poletju leta 1914. Kvartet teži k slogovni jasnosti in preprostosti ter se s tem precej oddaljuje od Regerjevih zgodnejših del. Kljub nekoliko v preteklost zazrtemu slogu je delo izrazito »regerjevsko«. Značilne so tudi oznake stavkov, ki poudarjajo muzikalično izraznost. V prvem stavku je stopnjujoča se izraznost vezana na zelo jasno sonatno obliko. Drugi stavek je po teksturi zelo transparenten in komorno zasnovan, po obliki pa gre za scherzo v tridelni obliki. V izraznem in nekoliko mističnem počasnem tretjem stavku Reger izčrpa mnogo harmonskih možnosti dur-molovskega stavka, prav tako v motoričnem in živahnem finalu, katerega obliko določajo ponovitve značilne in prepoznavne, po značaju skoraj ljudske teme. Še drugi učinkoviti elementi finala, kot so ekonomičnost zvoka, pogoste triole v klavirski spremljavi ali pa npr. staccato v izpeljavi, so najverjetneje prispevali k velikemu uspehu kvarteta. Prvo izvedbo pa je marca 1915 izza klavirja vodil sam skladatelj.

Katarina Šter